

Żyromski, Stanisław

"Rocznik Statystyczny województwa olsztyńskiego 1961", Olsztyn 1961 : [recenzja]

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1, 294-295

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dla badaczy. Rozdział ten zawiera wiele interesujących wspomnień Baczewskiego dotyczących jego działalności parlamentarnej.

W 1933 r. Baczewski na podstawie decyzji kierownictwa Związku Polaków w Niemczech został zwolniony z pracy w organizacjach ludności polskiej w Niemczech. Trzeba się zgodzić z twierdzeniem autora, że zaważyło na tym przede wszystkim jego antysanacyjne nastawienie. Szkoda, że wspomnienia Baczewskiego z tego okresu, kiedy się znalazł w opozycji Związku Polaków, choć nie organizacyjnej, są więcej niż zdawkowe.

We wspomnieniach Baczewskiego został zawarty szereg interesujących materiałów, ważnych dla każdego badacza dziejów ludności polskiej w Niemczech w okresie międzywojennym. Wspomnienia Baczewskiego wskazują także i na to, że historykowi więcej mogą dać celowo przeprowadzane wywiady niż wspomnienia opracowane samodzielnie.

Wojciech Wrzesiński

ROCZNIK STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA OLSZTYŃSKIEGO 1961 R.
Nakład Prezydium WRN, Olsztyn 1961, s. 316.

Każdy rocznik statystyczny cieszy się powodzeniem wśród ludzi interesujących się życiem społeczno-gospodarczym i politycznym. Miło jest więc widzieć już czwarty *Rocznik Statystyczny Województwa Olsztyńskiego*, obejmujący prawie całokształt życia gospodarczego i społeczno-kulturalnego naszego regionu. Na podkreślenie zasługuje fakt, że chociaż już pierwszy rocznik obejmował duży wachlarz zagadnień i był ciekawą lekturą, każdy następny jest bogatszy w wiadomości i tym samym przyczynia się do rozszerzenia wiedzy o naszym województwie.

Opracowany przez zespół Wydziału Statystyki PWRN — Olsztyn, ukazał się na półkach księgarskich pod koniec 1961 roku. Zawiera dane za cały okres ostatniego Narodowego Planu Gospodarczego, tj. za lata 1956—1960 oraz koryguje niektóre pozycje podane szacunkowo w rocznikach statystycznych lat ubiegłych.

Na 316 stronicach znajdujemy 327 tablic i 13 wykresów, w tym 5 diagramów, 7 histogramów oraz 3 mapki, co w sposób bardziej przystępny pozwala czytelnikowi zorientować się w niektórych procesach gospodarczych województwa olsztyńskiego.

Rocznik obejmuje 15 działów, z których najbogatszym w dane statystyczne jest dział IV — *Rolnictwo i leśnictwo*, a więc dział gospodarki będący dominującą pozycją województwa.

W dziale I *Powierzchnia, podział administracyjny, ludność* informacje powiększono o dwie tablice. Tabl. 5 podaje strukturę wieku ludności województwa powiatami, druga (tab. 7) informuje czytelnika o podziale ludności wg głównego źródła utrzymania. Chętnie zobaczyłoby się w przyszłym wydaniu niektóre dane z 1939 roku. Możemy się szczyścić tym, że w ciągu 15 lat powojennych ludność osiągnęła ponad 90% stanu zaludnienia z 1939 r. Te i inne dane dotyczące ludności ukazujące się w takiej publikacji zadadzą kłam niektórym z Zachodu o „pustyni ludnościowej” na Warmii i Mazurach. Na stronie 35 można byłoby rozszerzyć tab. 15 o dodatkowe informacje na temat ruchów mechanicznych ludności, podając dane o ruchach wędrowkowych w relacji wieś — wieś, wieś — miasto i miasto — wieś.

Dział II *Przemysł i rzemiosło* podaje dane o rozwoju tej gałęzi gospodarki, jej produkcji globalnej i towarowej z rozbiciem dla przemysłu planowanego

centralnie, terenowego oraz prywatnego. Poza tym część działu poświęcono rzemiosłu prywatnemu. W tym dziale znajdujemy pozycje informujące o przeciętnych płacach miesięcznych oraz o zatrudnieniu. Jest to potrzebne przy analizie niektórych procesów ludnościowych oraz kształtowaniu się popytu na artykuły spożywcze i przemysłowe. Zespół tablic powiększono, dodając informacje o produkcji towarowej przemysłu wg form własności i powiatów /tab. 4 (19)/ oraz informując o ilości zakładów przemysłowych wg form własności w przekroju powiatowym.

Tematyka działu *Rolnictwo i Leśnictwo* jest podzielona na 10 grup, w których ujęte są podstawowe gałęzie produkcji rolnej, dane dotyczące produkcji wg form własności oraz niektóre wiadomości meteorologiczne. Szkoda, że nie podano żadnych informacji o eksporcie niektórych naszych produktów rolnych. W tablicy 88 s. 170 brak jest objaśnienia przy średnich wieloletnich, dla jakiego okresu są podane temperatury. Jest to wprawdzie drobna usterka, jednakże uniemożliwia korzystanie z danych.

Dział V *Transport i łączność* obejmuje dane dotyczące sieci grup oraz przewozu ładunków i pasażerów. Wydaje się, że można byłoby w przyszłości dodać informacje o potoku ważniejszych ładunków na terenie województwa oraz bilanse przewozów według rodzaju transportu w przekroju powiatowym. Chętnie widziałoby się również niektóre wskaźniki techniczno-ekonomiczne w transporcie samochodowym i kolejowym.

Tematyka działu VI *Handel Wewnętrzny* przedstawia zespół tablic, które obrazują zasadnicze zagadnienia związane z tym działem gospodarki. Szeroko przedstawiono sieć handlu województwa oraz ceny niektórych produktów rolnych. Wydaje się, że warto byłoby uzupełnić w przyszłości ten dział dynamiką cen targowiskowych podając odpowiednie wskaźniki. Wskazane byłoby podać strukturę dostaw na zaopatrzenie ludności.

W dziale VIII *Zatrudnienie*, wzorując się na poprzednich wydaniach, można by w przyszłym roczniku podać dane dotyczące struktury wieku i wykształcenia zatrudnionych w niektórych ważniejszych działach gospodarki.

W dziale IX *Szkolnictwo* podano strukturę szkół oraz szereg wskaźników dla szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego. Ponadto w zespole tablic dotyczących opieki nad dzieckiem i młodzieżą przedstawiono szereg informacji obejmujących problematykę pedagogiczną wieku przedszkolnego.

Dział XI *Turystyka i sport* przedstawia zespół tablic informujących o rozwoju ruchu turystycznego na terenie Warmii i Mazur.

Inne — ostatni XV Dział *Rocznika Statystycznego* obok informacji dotyczących pracowników rad narodowych podaje informacje o bezpieczeństwie pożarowym w województwie.

Podane wyżej usterki w poszczególnych działach, aczkolwiek drobne, można wytłumaczyć niemożliwością osiągnięcia informacji przez Wydział Statystyki w obecnej chwili. Wydanie *Rocznika Statystycznego* jest cennym osiągnięciem zespołu redakcyjnego.

Stanisław Żyromski